

De onafhankelijke klachtencommissie als bedoeld in artikel 10 van de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg regio Eindhoven

is inzake de klacht 2023/083 van:

de heer XXXX, geboren op XXXX, ten tijde van de klacht verblijvend in de afdeling Volte 1C, onderdeel van De Woenselse Poort, tot het navolgende oordeel gekomen.

1. De procedure

De klachtencommissie ontving op 18 september 2023 een klaagschrift, gedateerd op 13 september 2023, van de heer XXXX, hierna te noemen klager. Klager heeft zich bij het formuleren van zijn klaagschrift laten bijstaan door mevrouw XXXX, patiëntenvertrouwenspersoon. Klager heeft op 19 september 2023 een aanvulling op zijn klaagschrift aan de klachtencommissie doen toekomen.

De klachtencommissie ontving op 22 september 2023 voor de beoordeling van de klachten relevante stukken - bestaande uit een zorgplan (22-09-2023), dagrapportages van 31 augustus tot en met 21 september 2023 en twee beslisbrieven - van mevrouw XXXX, zorgverantwoordelijke, hierna te noemen verweerder.

Op 25 september 2023 ontving de klachtencommissie een verweerschrift van de zorgverantwoordelijke.

Verweerder heeft zich bij het formuleren van het verweerschrift laten bijstaan door mevrouw XXXX, juriste verbonden aan De Woenselse Poort.

De mondelinge behandeling van de klacht vond plaats op 26 september 2023. Als patiëntenvertrouwenspersoon was hierbij aanwezig mevrouw XXXX. Klager, verweerder, de juriste, de patiëntenvertrouwenspersoon, alsmede de leden van de klachtencommissie hebben deelgenomen aan de behandeling van de klacht. Waarbij aangetekend wordt dat klager en de Patiëntenvertrouwenspersoon, alsmede het lid-psychiater door middel van een videoverbinding hebben deelgenomen.

2. Inhoud van de klacht

De klachten richten zich op:

- de beslissing van 31 augustus 2023 om klager verplichte behandeling te verlenen in de vorm van separatie;
- de beslissing van 31 augustus 2023 omtrent het uitoefenen van toezicht op klager;
- de voortdurende van de insluiting per 15 september 2023 in de vorm van verpleging in de High Care;
- de beslissing om klager in het weekend van 15 september het gebruik van communicatiemiddelen te ontzeggen.

3. De feiten

Klager verblijft in de instelling op grond van TBS met dwangverpleging met einddatum 6 april 2024.

Op 31 augustus 2023 heeft de waarnemend zorgverantwoordelijke van klager besloten om klager verplichte behandeling te verlenen in de vorm van insluiting (separatie) en daarbij toezicht uit te oefenen.

De waarnemend zorgverantwoordelijke, mevrouw XXXX heeft na overleg met de heer XXXX, psychiater, op 31 augustus 2023 een brief opgesteld waarin zij laat weten dat zij op voornoemde datum heeft besloten om klager verplichte zorg te verlenen, wat de motivering is van deze beslissing en hoe de beslissing is voorbereid. In de brief is aangegeven dat de verplichte behandeling vanaf 31 augustus 2023 zal worden verleend. De brief is de volgende dag, op 1 september 2023, aan klager uitgereikt.

De geneesheer-directeur heeft per brief van 31 augustus 2023 aan klager laten weten dat de zorgverantwoordelijke heeft besloten om hem verplichte behandeling te verlenen op basis van de

voor klager afgegeven maatregel TBS met dwangverpleging. In de brief wordt klager gewezen op zijn recht om een klacht in te dienen bij de klachtencommissie en op de mogelijkheid om zich voor advies en bijstand te laten bijstaan door de patiëntenvertrouwenspersoon. Familieleden, en de voor de continuïteit van zorg essentiële naasten, kunnen voor advies en bijstand contact opnemen met de onafhankelijke familievertrouwenspersoon.

De verplichte behandeling is gestart op 31 augustus 2023.

4. Standpunt van klager

Klager is op 31 augustus 2023 gesepareerd. Klager is het niet eens met deze separatie en met het voortduren daarvan. Ook is klager het niet eens met het cameratoezicht dat overdag en 's avonds plaatsvindt.

Er is volgens klager geen sprake van ernstig nadeel dat wordt veroorzaakt door een psychische stoornis. Klager heeft bedreigingen geuit, maar dat deed hij omdat hij zich angstig voelde door de separatie. Klager heeft spijt van de dingen die hij heeft gezegd en hij heeft daarvoor zijn excuses aangeboden.

De verplichte behandeling is volgens klager, gelet op het doel daarvan, niet evenredig. De separatie en het voortduren daarvan staat niet in verhouding tot het nadeel dat door klager zou zijn veroorzaakt. De insluiting voelt als een marteling. Klager heeft geen perspectief en de situatie is uitzichtloos.

Tot donderdag 7 september vonden contactmomenten enkel via het luik plaats. Sinds 7 september vinden 1-2 keer per dag contactmomenten plaats met de deur open, de andere contactmomenten gaan via het luik. Dit terwijl klager enkel verbaal agressief is geweest in de separeer. Klager ziet niet iedere dag een regiebehandelaar of psychiater. Een van de uitgangspunten van het toetsingskader 'Terugdringen separeren en afzonderen 2016' is dat een patiënt die intensieve zorg nodig heeft, niet alleen gelaten wordt. Tijdens het verblijf in de separeer moet minimaal twee keer per dag beoordeeld worden (d.m.v. risicotaxatie) of de separatie/insluiting beëindigd kan worden en (intensieve) begeleiding op de afdeling (weer) mogelijk is. Er moet minimaal elk half uur face to face contact tussen patiënt en hulpverleners via het raam of via een gesloten videoverbinding en minimaal elk uur face to face contact tussen patiënt en hulpverleners in dezelfde ruimte (fysieke nabijheid) zijn, tenzij de patiënt andere wensen ten aanzien van contact heeft. Schat de behandelaar in dat een bepaalde wens in strijd is met goed hulpverlenerschap, dan moet hij/zij dit vastleggen in het dossier. Klager vraagt zich af of hier aan voldaan is.

Sinds de separatie heeft klager zijn tanden niet kunnen poetsen; hij kreeg alleen wat tandpasta maar geen tandenborstel. Na zes dagen separatie is hem enkel de mogelijkheid geboden om zichzelf een beetje te wassen met een washandje. Klager kan zichzelf op deze manier niet verzorgen, vindt het niet menselijk en hygiënisch en het maakt de separatie nog ingrijpender. Uitgangspunt volgens het Toetsingskader 'Terugdringen separeren en afzonderen 2016' is dat de separeerkamer eigen sanitaire voorzieningen heeft. Pas op 11 september heeft klager voor het eerst mogen douchen. Ook heeft klager een week lang niet mogen luchten. Pas na een week is de deur van de buitenruimte - die grenst aan de separeer - opengezet zodat klager even naar buiten kon om te luchten. De eerste dag hiervan mocht klager alleen een kwartier luchten. Ook dit vindt klager onmenselijk. Hij vindt dat dit ingaat tegen moraal en fatsoen, dat het slechte basiszorg en slecht hulpverlenerschap is en dat het in strijd is met artikel 3 van het Internationale Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (IVBPR).

De separatie duurt te lang. In het begin heeft klager bedreigingen geuit maar hij gedraagt zich inmiddels al dagen rustig.

Deze langdurige insluiting onder deze onmenselijke omstandigheden zorgt ervoor dat klager zich juist slechter gaat voelen in plaats van beter. Daarmee is het in de ogen van klager niet effectief.

Een kamerprogramma zou klager minder bezwarend vinden dan separatie.

In de separeer hangt geen brandmelder, waardoor niet aan het vereiste van veiligheid wordt voldaan.

Sinds de separatie heeft klager last van een pijnlijke arm. Hij kan zijn arm bijna niet bewegen en kan niet slapen van de pijn. Dit heeft klager bij meerdere mensen (o.a. sociotherapeut/psychiater) al aangegeven maar tot op heden [datum indienen van de *klacht d.d. 13 september 2023(Klacie)*] is klager niet onderzocht door een arts.

Voor wat betreft het uitoefenen van toezicht door middel van camera is het de vraag of aan de daarvoor geldende eisen is voldaan. Klager ervaart het cameratoezicht overdag en 's nachts als een inbreuk op zijn privacy.

Op 15 september is klager overgeplaatst naar de High Care. Het regime in de High Care is strenger dan in de separeer. Klager mag niet luchten en in het weekend van 15 september 2023 heeft hij ook niet mogen bellen met familie, terwijl aan hem geen formele belbeperking is opgelegd. Om de twee uur wordt klager opgezocht, in de avond ziet er meer tijd tussen. Het is voor klager niet duidelijk wat ervoor nodig is om uit de High Care te komen. Hij heeft gevraagd om doelen maar die krijgt hij niet. Ook heeft hij nog steeds geen arts gezien voor de klachten aan zijn arm. Het verblijf in de High Care is doelloos.

Klager verzoekt de klachtencommissie om hem, indien de klacht gegrond verklaard wordt, in de gelegenheid te stellen om een nadere onderbouwing voor een schadevergoeding in te dienen en om hem een schadevergoeding toe te kennen.

5. Standpunt van verweerster

Allereerst wil verweerster een achtergrondschets geven van de forensische voorgeschiedenis van klager, teneinde het vertoonde gedrag in dat licht te kunnen bezien. Klager is binnen de instelling opgenomen op grond van de maatregel tbs met dwangverpleging, nadat hij veroordeeld is wegens poging tot doodslag en mishandeling, bedreiging en vernieling. Klager ervaart last van de opgelegde tbs-maatregel met dwangverpleging, aangezien hij zich niet kan verenigen met het feit hoe het Gerechtshof heeft geoordeeld over de indexdelicten. Hij heeft hierdoor blijvend last van het justitiële systeem en zet zich daar regelmatig tegen af. Daarnaast blijkt uit dossierinformatie nadat klager als jeugdige verschillende opnames heeft gekend binnen (justitiële) inrichtingen, waar zijn gedrag als dreigend agressief, denigrerend en respectloos werd betiteld. Het (seksueel) agressief gedrag van klager bleef door zijn weigering om mee te werken aan de behandeling onbehandeld binnen zijn PLJ-maatregel, die in augustus 2008 werd beëindigd vanwege het bereiken van de 23-jarige leeftijd.

Ongeveer twee jaar later, in november 2010, vond het indexdelict plaats. Klager verblijft sinds 30 november 2022 in het kader van een tweede behandelopgave binnen zijn tbs-maatregel in DWP te Eindhoven.

Een eerste behandelopgave in De Rooyse Wissel (april 2015 tot en met november 2022) heeft tot een behandelimpasse geleid. Klager is er vanuit De Rooyse Wissel (DRW) niet in geslaagd om te resocialiseren binnen de regio van herkomst. Zijn gedragskeuzes in de vorm van het blijvend schenden van afspraken/regels en (verlof)voorwaarden, naast voortdurende terugval in harddrugs- en cannabisgebruik, maken dat zijn resocialisatie is mislukt. Een tweede behandelopgave werd noodzakelijk geacht om nader te onderzoeken op welke wijze hij alsnog zou kunnen resocialiseren conform zijn wens, binnen de gemeente Eindhoven. Binnen de Tbs-behandeling heeft klager grensoverschrijdend gedrag vertoond in de vorm van intimiderend en dreigend gedrag, maar is dit niet in de vorm geweest van fysieke agressie tot aan het incident van 1 juli 2023 bij De Woenselse Poort. Toen is er een incident geweest waarbij klager met spullen (stoel en glazen voorwerp) naar een medecliënt heeft gegooid, met lichamelijk letsel tot gevolg. Hierop heeft klager voor een langere periode (twee weken) een kamerprogramma gehad.

Betrokkene is een beneden gemiddeld intelligente man met een disharmonisch intelligentieprofiel. Hij is in 1985 geboren in Nederland en is hier ook opgegroeid. Er is sprake van een antisociale persoonlijkheidsstoornis naast narcistische en borderline persoonlijkheidstrekken, een stoornis in het gebruik van alcohol, die in langdurige remissie is binnen een gecontroleerde omgeving. cannabis en cocaïne (in remissie binnen een gecontroleerde omgeving). Tevens is er sprake van psychopathie. Uit onderzoek is gebleken dat sprake is van primaire psychopathie/kernpsychopathie van het narcistisch en emotioneel stabiele type. Verweerster vindt het van belang om dit te benoemen, omdat het oninvoelbare en onderhuidse gedrag dat later benoemd wordt hieruit voortkomt.

Gedurende de opname binnen De Woenselse Poort staat klager niet open voor enige vorm van vaktherapie of training. Klager volgt enkel de arbeidsblokken. Klager is van mening dat hij uitbehandeld is, en er geen risico's meer zijn. Hij wil dan ook bewijzen dat er geen sprake meer is van de gestelde diagnoses en dat deze geschrapt kunnen worden. Vanuit deze motivatie werkt hij mee aan diagnostisch onderzoek binnen DWP.

Klager blijft volharden dat hij nog een verlofstatus zou hebben, hetgeen niet het geval is, en dat aan hem beloofd zou zijn hier snel te kunnen resocialiseren. Klager kan zich dwingend opstellen met betrekking tot het uiten van zijn wens om op verlof te gaan, en geeft aan dat wanneer het te lang gaat duren hij over wil gaan op euthanasie.

Op de leefgroep is klager erg groepsontwrichtend aanwezig. Hij beïnvloedt medecliënten op negatieve wijze en is erg manipulatief in contact met anderen. Hij maakt geregeld nare, grensoverschrijdende opmerkingen richting medecliënten en personeel, en er is sprake geweest van seksueel contact met een medecliënte. Ook blijven er vanuit meerdere kanten zeer verontrustende signalen komen dat klager anderen mee probeert te trekken in delictgerelateerde plannen, dat hij met zijn gedrag een gevoel van onveiligheid creëert bij anderen, en dat hij betrokken zou zijn bij handel in de kliniek. Klager wordt hier meermaals op aangesproken maar blijft hierover ontkennen. Klager externaliseert het probleem en legt dit volledig buiten zichzelf door te benoemen dat het behandelteam ziekelijk naar hem kijkt.

Met betrekking tot de signalen rondom betrokkenheid bij handel is ook geconstateerd dat een medecliënt een bedrag van € 600,- heeft overgemaakt naar de vriendin van klager. Tijdens een bezoek zijn zij hier beiden mee geconfronteerd, waarna een ongeloofwaardig verhaal wordt verteld over een weddenschap die betrokkene zou hebben gehad met medecliënt en zijn vriendin van niets af zou hebben geweten.

Tijdens kamerkastcontroles is er geen contrabande gevonden in de vorm van drugs of een mobiele telefoon. Echter, er is wel een zelfgemaakte basepijp gevonden, een oud peperdoosje met een onbekende vloeistof erin, labels die door de beveiliging voor de verzegeling van gecontroleerde apparatuur wordt gebruikt, grote lange schroeven en een sleutel van het zaaghok van de houtwerkplaats binnen de kliniek. Ook over de gevonden spullen geeft klager onvoldoende openheid. Het ongewenste gedrag richting medecliënten gebeurt voornamelijk buiten het zicht van personeel, wat het lastig maakt om dit gedrag direct te begrenzen.

Begin juli 2023 vindt een fysiek agressie incident plaats waarbij klager meerdere stoelen en een glazen voorwerp naar een medecliënt heeft gegooid, die daar lichamelijk letsel aan heeft overgehouden. Klager kan niet op zijn eigen aandeel reflecteren en benoemt eerder het slachtoffer te zijn en zich slechts verdedigd te hebben aangezien de betreffende medecliënt zou zijn begonnen met gooien. Zijn kant van het verhaal komt niet overeen met het verhaal van verschillende medecliënten die aanwezig waren bij het incident. Ook wanneer klager hiermee geconfronteerd wordt, blijft hij ontkennen en blijft hij in grote lijnen bij zijn eigen verhaal. Hoewel dit verhaal meerdere keren op verschillende punten wordt gewijzigd. In het kader van de veiligheid is aan klager een kamerprogramma opgelegd na afloop van het incident. Klager bleef tijdens het kamerprogramma verbaal agressief in de vorm van dreigende, diskwalificerende en verbaal grensoverschrijdende uitspraken en was hij (non)verbaal intimiderend richting personeel. Klager stelt zich hierin niet begeleidbaar op en laat zich niet aansturen wanneer hij hierop aangesproken wordt. Dit was ook het geval in de aanloop naar de separatie waarover klager klaagt, waarbij klager

collegae fors bedreigd heeft met fysieke agressie. Klager is vervolgens niet in staat terug te kijken op zijn eigen gedrag en de impact van zijn uitspraken in te zien.

De bestreden beslissing tot separatie werd voorafgegaan door een beslissing tot oplegging van een kamerprogramma en een beperking in het recht op het gebruik van communicatiemiddelen, waarvoor op 31 augustus 2023 een 9:9 Wvggz-beslisbrief werd uitgereikt. Voor een gedetailleerde onderbouwing van deze beslissing wordt verwezen naar betreffende beslisbrief. Samenvattend kan gesteld worden dat klager zich dreigend, denigrerend en geagiteerd uitte in gesprek met de klachten- en complimentenfunctionaris en verweerster, alsmede jegens de afdeling. Hij dreigde onder andere persoonsgegevens van personeel op social media te plaatsen.

Gedurende de contactmomenten tijdens het kamerprogramma stelt klager zich denigrerend en dreigend op richting personeel, zoals beschreven in de 9:6-Wvggz-beslisbrief waarin het besluit tot separatie nader is onderbouwd. Aangezien klager zich zowel openlijk als verkappt dreigend opstelt richting begeleiding wordt de situatie als oninvoerbaar en als dreigend ingeschat. De veiligheid is dermate in het geding dat separatie noodzakelijk wordt geacht, mede door het feit dat klager tijdens een eerder kamerprogramma verschillende potentiële wapens heeft gemaakt. Door de vervangend zorgverantwoordelijke is na overleg met de vervangend psychiater besloten over te gaan op separatie om verbaal en met name fysiek geweld te voorkomen. Klager is vervolgens, vanwege de ingeschatte onveiligheid, door de politie gesepareerd.

Zoals uit bovenstaand feitenrelaas blijkt, is volgens verweerster sprake van ernstig gevaar voor betrokkene, personeel en medepatiënten door het dreigend gedrag van klager.

Door het dreigende gevaar voor verbale en fysieke agressie na forse dreigementen, waarbij klager eerder wapens voorbereide gedurende een kamerprogramma, wordt het inzetten van verplichte behandeling in de vorm van separatie proportioneel geacht. Daarnaast is er geen minder bezwarend ingrijpen mogelijk, aangezien de situatie nog altijd dreigend was ondanks het ingezette kamerprogramma. Strippen van de kamer en vervolgens aanhouden van een gesloten kamerprogramma werd niet mogelijk geacht, gezien eerder prepareren van mogelijke wapens en aanhoudende, toenemende bedreigingen en oninvoerbaarheid.

In de separeerruimte zijn minder prikkels en kan klager tot rust en in contact met het behandelteam komen, zodat de samenwerking vanuit dat punt verder kan worden opgebouwd en afbouw van de insluiting kan volgen. Daarnaast beschikt klager daar niet over voorwerpen waarmee hij zichzelf en/of personeel kan verwonden.

Het aangezegde cameratoezicht wordt gedurende de separatie ingezet om doorlopend toezicht te kunnen houden op klager, zoals voorgeschreven in het Toetsingskader. Zoals in het Toetsingskader is opgenomen is de beslissing tot het uitvoeren van cameratoezicht aan de professional. In voorliggend geval heeft de vervangend zorgverantwoordelijke in overleg met de psychiater besloten tot het aanzeggen van cameratoezicht teneinde doorlopend toezicht te kunnen houden. Overigens staan zowel het insluiten als het cameratoezicht opgenomen in het zorgplan van klager.

Direct na separatie als ook de dag erna is betrokkene fors verbaal agressief en dreigend naar personeel. Hij bedreigt meerdere collegae met fysieke agressie, zowel op de persoon als in algemene zin. Ook is hij achterdochtig en erg vijandig in contact. In de dagen hierna stopt de verbale agressie, maar blijft klager achterdochtig, vijandig en denigrerend richting personeel. Klager is hierbij oninvoerbaar en moeilijk te peilen. Het lukt klager niet te reflecteren op eigen gedrag.

Op 6 september vindt een overleg plaats tussen regiebehandelaar, afdelingspsychiater, directeur behandelzaken en geneesheerdirecteur. In dit overleg wordt besloten dat de afbouw moet worden voortgezet, in kleine stapjes. Ook wordt besloten dat klager in afwezigheid van de regiebehandelaar en de afdelingspsychiater, bijvoorbeeld het weekend, niet gezien hoeft te worden door dienstdoende artsen, omdat het beleid reeds ingezet is. Tot slot wordt de mogelijk positieve werking van medicatie besproken.

In de loop van de week van 4 september 2023 worden de eerste stappen gezet om af te schalen. Zo mag klager zijn eigen kleding aan. Dit weigert hij echter. Klager kan luchten en de deur gaat open tijdens contactmomenten. Klager is wisselend in contact, over het algemeen correct doch sociaal wenselijk, klager blijft echter achterdochtig en met momenten vijandig. Hij uit zich negatief en dreigend over specifieke personen.

In de week van 11 september wordt verder afgeschaald, waarbij klager ook de gelegenheid krijgt om te douchen. Klager is overwegend correct in contact. De achterdocht en vijandigheid lijkt wat af te nemen, hoewel hij erg sociaal wenselijk kan zijn.

Op vrijdag 15 september wordt het verblijf in de separeerruimte afgeschaald naar de High-care.

In de week van 18 september krijgt klager de gelegenheid om te luchten. In het weekend heeft klager deze gelegenheid niet gekregen vanwege veiligheidsoverwegingen. Verondersteld werd dat de deur naar de luchtruimte niet van buiten geopend kon worden. Deze veronderstelling bleek echter niet juist. Hiervoor is dan ook excuses aangeboden aan klager door regiebehandelaar.

Daarnaast is in deze week, de week van 26 september 2023, samen met klager, een afbouwplan opgesteld waarbij hij steeds meer uitbreidingen krijgt. Het doel hiervan is om op een veilige wijze zo snel mogelijk af te kunnen schalen in de High-care.

Aan de criteria van doelmatigheid, subsidiariteit, proportionaliteit en veiligheid wordt voldaan, evenals aan de criteria wilsbekwaamheid en gevaar voor de algemene veiligheid van personen dan wel een aanzienlijk risico op ernstig lichamelijk letsel of ernstige psychische schade voor een ander. De verplichte behandeling wordt verleend ter voorkoming van ernstig gevaar voor klager en/of personeel en medecliënten en om de veiligheid binnen de instelling te waarborgen.

Formaliteiten.

De waarnemend zorgverantwoordelijke heeft de beslissing afgestemd met de waarnemend psychiater waarna besloten is tot het inzetten van verplichte behandeling in de vorm van insluiten in een separeerruimte op basis van artikel 9.6 Wvvgg. De beslissing is gemotiveerd op papier gezet en aan klager uitgereikt. Vanwege de acute dreiging is besloten klager niet voorafgaand aan deze beslissing te spreken.

Procedureel is ingeregeld dat de advocaat ook een afschrift van de beslissing krijgt. Op 4 september 2023 heeft beoordeling door een onafhankelijke zorgverantwoordelijke plaatsgevonden, in het kader van interne toetsing volgens het Toetsingskader Terugdringen separeren en afzonderen 2016. Het forensisch consultatieteam is reeds gevraagd om bemoeienis en advisering. Zij zijn op vrijdag, 22 september 2023, langsgelopen en zullen nog een advies schrijven.

Verweerster is van mening dat zij gelet op de beginselen van proportionaliteit, subsidiariteit, veiligheid en doelmatigheid correct heeft gehandeld en nog steeds handelt. Daarom vraagt zij de klachtencommissie om de klachten ongegrond te verklaren.

6. Bevoegdheid van de klachtencommissie

De klachtencommissie heeft vastgesteld dat klager TBS met dwangverpleging is opgelegd op grond van artikel 37a jo. 37b WvSr. Op personen die om die reden zijn opgenomen in een psychiatrisch ziekenhuis, is op grond van artikel 9:1 Wvvgg de klachtprocedure van deze wet van toepassing.

Klager klaagt over beslissingen op grond van artikel 9:6 Wvvgg om hem verplichte behandeling te verlenen.

Op grond van artikel 10:3 onder u Wvvgg kan klager over deze beslissing een klacht indienen bij de klachtencommissie.

De klachtencommissie is bevoegd om deze klachten van klager te beoordelen.

7. De beoordeling van de klachten

De beslissing om aan klager verplichte behandeling te verlenen in de vorm van plaatsing in een separeerruimte werd genomen op 31 augustus 2023. De beslissing om klager verplichte behandeling te verlenen was, zo blijkt uit de overgelegde beslisbrief van 31 augustus 2023 gebaseerd op artikel 9:6 lid 1 onder b Wvvgg. De verplichte behandeling werd volstrekt noodzakelijk geacht om het ernstig nadeel dat de psychische stoornis van klager binnen de accommodatie doet veroorzaken af te wenden.

In de beslisbrief wordt uitvoerig gemotiveerd waarom de verplichte behandeling noodzakelijk werd geacht door verweerster. De klachtencommissie is van oordeel dat verweerster in de beslisbrief, maar ook in haar verweerschrift en toelichting ter zitting voldoende duidelijk heeft gemaakt dat bij klager sprake was van het veroorzaken van ernstig nadeel ten gevolge van zijn psychische stoornis. Ook heeft verweerster duidelijk gemaakt dat er geen andere keuze mogelijk was dan klager te plaatsen in een separeerruimte.

De klachtencommissie heeft kennis genomen van de uitvoerige motivering van de beslissing om klager verplichte behandeling te verlenen in de vorm van separatie. Ook heeft de klachtencommissie kennisgenomen van de beschrijving in de overgelegde rapportage en in het verweerschrift van de gang van zaken rond klager vanaf het incident in juli 2023. De klachtencommissie komt op grond daarvan tot de conclusie dat de zorgverantwoordelijke een zorgvuldige afweging heeft gemaakt van de wijze waarop aan de verplichte behandeling van klager vorm moest worden gegeven. Daarbij heeft de zorgverantwoordelijke meer dan voldoende acht geslagen op de rechtsbeginselen van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en veiligheid.

Klager klaagt over het cameratoezicht. De klachtencommissie is van oordeel dat door met behulp van een camera toezicht te houden op klager gedurende zijn verblijf in de separeerruimte voldaan wordt aan hetgeen in het Toetsingskader Separatie van de IGZ wordt voorgeschreven. Er dient gedurende de separatie van een patiënt voortdurend toezicht te worden gehouden, aldus het Toetsingskader. Daarbij is in het geval van klager gekozen voor toezicht door middel van een camera. Klager voelt zich door het cameratoezicht aangetast in zijn privacy. Op zich kan de klachtencommissie dat gevoel van klager begrijpen. Maar separatie is een zeer uitzonderlijke situatie waarbij de veiligheid van degene die wordt gesepareerd voorop staat. Deze veiligheid is ook de reden achter het voorschrift in het Toetsingskader dat voortdurend toezicht op de gesepareerde patiënt moet worden gehouden. Het belang van de veiligheid van de patiënt prevaleert daarmee boven de privacy van de patiënt.

Het is inderdaad waar dat in het Toetsingskader een groter aantal contactmomenten is voorgeschreven dan er zijn geweest met klager. De achtergrond van het aantal contactmomenten dat in het Toetsingskader wordt aangegeven is naar het oordeel van de klachtencommissie dat voorkomen moet worden dat de separatie het karakter krijgt van eenzame opsluiting van de gesepareerde. Daarbij komt dat het veilig en nuttig moet zijn om een gesepareerde in de separeerruimte op te zoeken. Uit de overgelegde rapportage blijkt in de ogen van de klachtencommissie dat de frequentie daarvan wel zodanig was dat het welbevinden van klager gedurende de separatie goed gemonitord werd. Bij controles van klager in de separeerruimte moest, zeker in de eerste dagen van de separatie, rekening worden gehouden met de veiligheid van de medewerkers. Het lag daarom voor de hand dat deze controles via het luik plaatsvonden. Zodra dat mogelijk was is de deur opengegaan.

Verder wil de klachtencommissie aangeven dat zij de frequentie van contacten met een gesepareerde die in het Toetsingskader wordt aangegeven in het geval van De Woenselse Poort waar veelvuldig sprake is van dreigende of zelfs reële personele onderbezetting, ideaaltypisch vindt. Dat neemt echter niet weg dat ook in gevallen waarin binnen De Woenselse Poort overgegaan moet worden tot separatie uit de rapportages moet blijken dat aandacht is besteed aan het welbevinden en de gemoedstoestand van de patiënt die in de separeerruimte moet verblijven. En dat er als dat kan wordt tegemoetgekomen aan de wensen van de patiënt als het gaat om diens welbevinden te vergroten.

In het verlengde van het voorafgaande ligt de klacht van klager over het nalaten van de zorgverantwoordelijke en de psychiater om hem dagelijks in de separeerruimte te bezoeken. Uit de overgelegde stuken blijkt dat de zorgverantwoordelijke en de behandelend psychiater van klager, en hun waarnemers de situatie van klager goed hebben gevolgd. Wellicht is klager in de weekenden niet dagelijks bezocht, maar het gaat de klachtencommissie te ver om een dergelijk nalaten aan te merken als een verwijtbare tekortkoming in de zorg van klager.

Klager klaagt ook over het gebrek aan mogelijkheden om zich te wassen, te douchen en zijn tanden te poetsen. In de ogen van de klachtencommissie dient het vanzelfsprekend te zijn dat aan de lichaamshygiëne van een patiënt die in een separeerruimte moet verblijven voldoende aandacht wordt besteed door de begeleiders. Het moet echter ook mogelijk zijn om een patiënt die in een separeerruimte moet verblijven de gelegenheid te geven om zich te wassen, te douchen of de tanden te poetsen. Uit de overgelegde rapportage maakt de klachtencommissie op dat het de eerste dagen van de separatie van klager niet veilig genoeg werd gevonden om klager middelen te geven om zich te wassen of om zijn tanden te poetsen. Anderzijds blijkt uit de rapportage evenmin dat klager toen heeft aangegeven dat hij zich wilde wassen of dat hij wilde douchen. De klachtencommissie denkt daarom dat de waarheid hier in het midden ligt. Duidelijk is dat de zorg voor de lichaamshygiëne van klager niet optimaal was. In de ogen van de klachtencommissie was er echter ten aanzien van de lichaamshygiëne van klager ook geen sprake van een zodanige situatie dat sprake was van een ontoelaatbare manier van separeren van klager.

Door klager is opgemerkt dat hij niet wist wat hij moest doen om uit de separeerruimte en later de High Care te komen. De klachtencommissie verbaast zich over deze opmerking. Uit de overgelegde rapportage blijkt dat nadrukkelijk een verruimingsplan met klager is besproken. Dat impliceert volgens de klachtencommissie dat klager wist wat hij moest doen of nalaten om stappen te zetten om weer naar zijn kamer terug te kunnen keren.

Klager klaagt ook over de beslissing om hem te beperken in het gebruik van communicatiemiddelen. Op 31 augustus 2023 is de tablet die klager in bruikleen had van De Woenselse Poort ingenomen. Klager had gedreigd om persoonlijke informatie van medewerkers op sociale media te delen. Daar zou klager de tablet voor moeten gebruiken. Klager heeft de tablet in bruikleen gekregen van De Woenselse Poort. Aan dit bruikleen ligt een overeenkomst ten grondslag. In deze overeenkomst is opgenomen onder welke omstandigheden de bruikleenovereenkomst eenzijdig en met onmiddellijke ingang door De Woenselse Poort kan worden beëindigd.

In deze overeenkomst is onder meer bepaald dat het niet is toegestaan om de in bruikleen verstrekte apparatuur te gebruiken:

- voor het begaan van strafbare feit en of voor de voorbereiding daarvan;
- voor handelen waardoor schade wordt toegebracht ;
- voor handelingen die in strijd zijn met de wet of onethisch zijn;
- voor verspreiding van vertrouwelijke informatie.

In de ogen van de klachtencommissie bood de bruikleenovereenkomst voldoende handvatten om de tablet van klager in te nemen. En klager daarmee te beperken in het gebruik van communicatiemiddelen.

Ook klaagt klager over het ontzeggen van mogelijkheden om tijdens zijn verblijf in de separeerruimte telefonisch in contact te kunnen treden met familie en bekenden. Voor de klachtencommissie is voor de beoordeling van deze klacht leidend wat de regels van De Woenselse Poort zijn voor het gebruik van een telefoon door een patiënt, met beveiligingsniveau 3, die in een separeerruimte verblijft.

In het protocol insluiten van De Woenselse Poort is het volgende opgenomen.

Telefoongebruik en contrabande, persoonlijke bezittingen, kleding en materiaal t.b.v. ontspanning

Alles wat buiten de basisinrichting zich in de ruimte bevindt kán gezien worden als contrabande. Uitzonderingen hierop zijn individuele inschattingen van de zorgverantwoordelijke.

Telefoonverkeer met een advocaat van de cliënt, justitiële autoriteiten, Inspectie voor de Gezondheidszorg en Jeugd en de Patiëntvertrouwenspersoon kan **niet** worden beperkt.

Door verweerster is bij de mondelinge behandeling van de klacht aangegeven dat klager ook in de gelegenheid is gesteld om telefonisch contact op te nemen met zijn advocaat en met de Patiëntvertrouwenspersoon. Klager heeft toen ook verzocht om met andere personen contact op te mogen nemen. Aan klager is toen aangegeven dat daarover later een beslissing zou worden genomen en dat hij zou horen wat deze beslissing was. Nadat klager telefonisch contact had gezocht en/of gehad met zijn advocaat en met de Patiëntvertrouwenspersoon werd vastgesteld dat klager de telefoon ook had gebruikt om contact op te nemen met iemand anders. Door klager is ook niet ontkend dat hij dat had gedaan. Volgens klager had iemand van de begeleiders hem toestemming gegeven om de telefoon daar voor te gebruiken. In de overgelegde rapportage is daar echter niets over te vinden. Dit zou wel te verwachten zijn, omdat juist dit soort toezeggingen aan patiënten altijd moeten worden gerapporteerd. De klachtencommissie vindt de verklaring van klager daarom ongeloofwaardig dat klager de telefoon heeft gebruikt om een derde telefoongesprek te voeren, nadat hij daar toestemming had gekregen van iemand van de begeleiding.

Alles overziende acht de klachtencommissie de klacht van klager over de beperkingen die hem zijn opgelegd in het gebruik van communicatiemiddelen ongegrond.

De klachtencommissie komt in het licht van bovenstaande tot het oordeel dat de klachten van klager ongegrond moeten worden verklaard.

8. Beslissing

De klachtencommissie verklaart de klacht over

- de beslissing van 31 augustus 2023 om klager verplichte behandeling te verlenen in de vorm van separatie, ONGEGROND;
- de beslissing van 31 augustus 2023 omtrent het uitoefenen van toezicht op klager, ONGEGROND;
- de voortdurende van de insluiting per 15 september 2023 in de vorm van verpleging in de High Care, ONGEGROND;
- de beslissing om klager in het weekend van 15 september het gebruik van communicatiemiddelen te ontfemen, ONGEGROND.

9. Schadevergoeding

Omdat de klachten van klager door de klachtencommissie ongegrond zijn verklaard heeft klager geen recht op schadevergoeding.

Deze beslissing werd genomen te Eindhoven op 26 september 2023 door de klachtencommissie, bestaande uit de heer mr. XXXX, voorzitter, en mevrouw XXXX, psychiater, en de heer XXXX, in tegenwoordigheid van mevrouw XXXX, ambtelijk secretaris.